

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.

Υπό τοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Φ. ΚΟΥΤΣΟΥΜΑΡΗ

Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

καὶ Γενικοῦ Ἐπιστημονικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Προγραμματισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν

Εἰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένης χώρας ὡς ἡ Ἑλλάς, ὅπου ἡ βασικὴ ἀνισορροπία ἔγκειται κυρίως μεταξύ ἀνθρωπίνων καὶ φυσικῶν πόρων, τὸ πρόβλημα τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος τῶν διαθεσίμων πόρων εἶναι πρόβλημα κυρίως δημιουργίας προσθέτου συμπληρωματικῆς παραγωγικῆς δυναμικότητος. Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνήθως ἔκανε τοὺς λαοὺς τῶν χωρῶν αὐτῶν νὰ προσβλέπουν τὴν ἐκβιομηχάνισιν ὡς τὴν *par excellence* λύσιν τοῦ προβλήματός των τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἶναι ἀποτέλεσμα τούτου ἐπίσης τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνισις ταυτίζεται εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς κοινῆς γνώμης, πολλῶν δημοσίων ἡγητόρων ἢ καὶ ἀκόμη ἐνίων οἰκονομολόγων μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν διαδικασίαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Εἶναι φανερὸν λοιπόν, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας ὑπῆρξε πάντοτε ἀνάμεσά μας. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ ἔνταξις μας εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. προσέθεσεν εἶναι ἀπλῶς: *πρῶτον* νὰ καταστήσῃ τὸ πρόβλημα περισσότερο ἐπιείγον καὶ *δεύτερον* νὰ ἀλλάξῃ τὰς προϋποθέσεις καὶ τὰ πλαίσια καὶ συνεπῶς, ἴσως, καὶ τὴν κατεύθυνσιν τῆς λύσεώς του.

Πρὶν ἢ ὁμως εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κύριον θέμα μας, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι ἀναφερόμεθα εἰς τὴν βιομηχανίαν ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν αὐτῆς ἔννοιαν, ἦτοι ὡς μεταποιητικὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα (ἐργοστασιακὴ καὶ Βιοτεχνικὴ παραγωγή).

Ἐξετάζοντας τῶρα τὰς δυνατότητας ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ε.Ο.Κ., ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ περιστραφῇ κυρίως γύρω ἀπὸ τέσσαρα βασικὰ ἐρωτήματα:

1. Εἰς ποῖον στάδιον ἐκβιομηχανίσεως εὐρισκόμεθα;
2. Ποῖα εἶναι αἱ νέαι συνθήκαι πού θὰ μᾶς προσμένουν;
3. Ποῖα εἶναι αἱ προοπτικαὶ μας μέσα εἰς τὰς νέας αὐτὰς συνθήκας; καὶ
4. Τί πολιτικὴν θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν;

Θὰ προσπαθῆσω νὰ σκιαγραφήσω ἀπλῶς τὰς ἀπαντήσεις, πού, κατὰ τὴν γνώμην μου ὀφείλουν νὰ δοθοῦν εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτά.

1. Ἡ παρούσα κατάσταση

Ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς κοινὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Βιομηχανία ἐξακολουθεῖ νὰ ἀντιπροσωπεύεται οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν παραγωγὴν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ὑλικῶν οἰκοδομῆς καὶ ἐλαφρῶν κεφαλαιακῶν ἀγαθῶν. Ἡ παραγωγή αὕτη κατανέμεται, ὡς γνωστόν, μεταξὺ πλέον τῶν 100.000 παραγωγικῶν μονάδων. Μεγάλαι βιομηχανικαὶ μονάδες εἶναι σχετικῶς ὀλίγαι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς παραγωγικὰς μονάδας μεγέθους 50 ἀπασχολουμένων καὶ κάτω, αἵτινες ἐν τῇ πραγματικότητι ἀντιπροσωπεύουν πλέον τοῦ 99 % τοῦ συνόλου, τὰ 55 % τοῦ προϊόντος τῆς μεταποιητικῆς δραστηριότητος καὶ τὰ 73 % τοῦ βιομηχανικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Χώρας. Εἰς ὠρισμένους μάλιστα κλάδους, ὡς τῶν ἐνδυμάτων καὶ εἰδῶν ὑποδήσεως, δέρματος, προϊόντων ξύλου, ἐπίπλων, προϊόντων μετάλλου καὶ μεταφορικοῦ ὑλικοῦ, ἡ συμμετοχὴ τῶν μικρᾶς κλίμακος βιοτεχνικῶν, οὕτως εἰπεῖν, μονάδων εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερα. Μία διάρθρωσις τοῦ εἶδους αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ εἶναι χαμηλῆς παραγωγικότητος καὶ ἐξαιρετικὰ ἀνεπαρκῆς.

Βελτιώσεις ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ ὑπῆρξαν μέχρι τοῦδε μικρᾶς σημασίας. Τὸ μέσον μέγεθος τῆς βιομηχανικῆς μονάδος ἀπὸ τοῦ 1930 ἠϋξήθη κατὰ 30 %, σχεδὸν εἰς ἀριθμὸν ἀπασχολουμένων καὶ 120% εἰς ὄγκον παραγωγῆς, ὅταν κατὰ τὴν ἴδιαν περίοδον ἡ συνολικὴ βιομηχανικὴ παραγωγή τῆς Χώρας ἠϋξήθη κατὰ 250 % περίπου. Ἡ βελτίωσις αὕτη ὑπῆρξεν ἀκόμη μικροτέρα εἰς ὠρισμένους κλάδους, ὡς τῶν ποτῶν, ὑφαντουργίας, ξύλου, ἐπίπλων, προϊόντων καουτσούκ καὶ ἄλλων. Ἐν ὀλίγοις, ἡ παρούσα βιομηχανικὴ μας διάρθρωσις φέρει καταφανῆ τὰ ἴχνη μιᾶς ἀναπτύξεως εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς περιορισμένης ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, μιᾶς ὑπερβολικῆς τελωνειακῆς προστασίας εὐνοοῦσης τὴν ἐπιβίωσιν μικρῶν ὀριακῶν μονάδων, ἄλλεπαλλήλων νομισματικῶν πληθωρισμῶν, στενότητος κεφαλαίων ἐπενδύσεως, ἀνεπαρκῶς λειτουργούντων χρηματοδοτικῶν ἰδρυμάτων, πολυαριθμῶν κυβερνητικῶν ἐλέγχων, ἐπεμβάσεων καὶ ἀπαγορεύσεων θεσπισθέντων ὑπὸ τὸ κλίμα ἰσχυρῶν πληθυσμιακῶν πιέσεων, ἐλλείψεως εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως, πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν περιπετειῶν καὶ σειρᾶς ἄλλων παραγόντων, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀτομιστικῆς φυσικᾶ ἰδιοσυγκρασίας τῆς ὀλιγαριθμοῦ ἑλληνικῆς βιομηχανικῆς τάξεως. Ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ κατωτέρα τεχνικὴ, ἡ χαμηλὴ παραγωγικότης (1/4 τῆς τῶν Η.Π. καὶ κάτω τοῦ 1/2 τῶν λοιπῶν βιομηχανικῶν χωρῶν) καὶ ἡ χαμηλὴ σχετικῶς ἀπόδοσις τῆς βιομηχανικῆς ἐπενδύσεως.

2. Αἱ νέαι συνθήκαι

Δεδομένης τῆς παραγωγικῆς αὐτῆς διαρθρώσεως, ποῖαι εἶναι τῶρα αἱ νέαι συνθήκαι, τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ βιομηχανία καὶ εἰς τὰ πλαίσια τῶν ὁποίων καλεῖται νὰ ἀναπτυχθῇ;

Ἡ ἔνταξις εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. σημαίνει, ὡς εἶναι εὐνόητον, τὴν ἐνσωμάτωσιν (τουλάχιστον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν προβλεπομένων προθεσμιῶν) τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας εἰς μίαν μεγαλύτεραν οἰκονομικὴν ἐνότητα. Τὸ πρόβλημα

συνεπώς τῆς Ἑλλάδος μεταβάλλεται ἀπὸ πρόβλημα μιᾶς ἀνεξαρτήτου καὶ εὐκόλως ἐλεγχόμενης οἰκονομίας εἰς πρόβλημα περιφερειακῆς οὐσιαστικῆς ἀναπτύξεως. Συνεπώς, τὰ περιθώρια τῆς ἐθνικῆς ἀγορᾶς διαπλατύνονται, ἀλλὰ καὶ ὁ βαθμὸς ἐμπορικοῦ ἀνταγωνισμοῦ αὐξάνει καὶ γενικῶς ὁλόκληρος ἡ γνωστὴ διάρθρωσις τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς θὰ μεταβληθῆ ἄρδην. Ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἡ ἐλευθέρα μετακίνησις τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς θὰ μεταβάλλῃ ριζικῶς τὴν ὑφισταμένην διάρθρωσιν τῶν στοιχείων τοῦ κόστους, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡ Ἑλληνικὴ Βιομηχανία ἦτο εἰθισμένη νὰ λειτουργῇ. Ἡ ἀναπόφευκτος ἐξίσωσις τοῦ κόστους τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς (ἐργασίας, κεφαλαίου καὶ πηγῶν εἰσαγομένων ὑλικῶν ἐπεξεργασίας) ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νέας Οἰκονομικῆς Κοινότητος σημαίνει ὅτι: 1) Σοβαρὰ μεταβολαὶ θὰ πρέπει νὰ ἐπέλθουν εἰς τὴν παραγωγικὴν, ὀργανωτικὴν καὶ τεχνικὴν διάρθρωσιν τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος, τόσον τῶν κλάδων ὅσον καὶ τῶν ἀποτελουσῶν αὐτοὺς κατ' ἰδίαν ἐκμεταλλεύσεων. 2) Ὅτι ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις ἢ ἡ δημιουργία νέων βιομηχανιῶν δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦ λοιποῦ νὰ βασίζεται εἰς ὑποκατάστασιν εἰσαγωγῶν τῇ βοήθειᾳ ἰσχυρᾶς τελωνειακῆς προστασίας.

Ἡ ἔντοσις σημαίνει ἀκόμη μίαν διευρυνθησομένην ἐσωτερικὴν ἀγορὰν καὶ εὐκολωτέραν εἴσοδον εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν τοιαύτην. Σημαίνει ἐπίσης ἀπωλείας κεφαλαίων ἐπενδεδυμένων εἰς βιομηχανικὰς ἐκμεταλλεύσεις μὲ ὀλίγας δυνατότητας νὰ ἀνθέξουν τὰς νέας συνθήκας ἀνταγωνισμοῦ, ἀνακατανομὴν ἀνθρωπίνου καὶ κεφαλαιακοῦ δυναμικοῦ, ἠύξημένους ἐπιχειρηματικούς κινδύνους κλπ., συνέπειαι συνοδευόμεναι πολλὰκις ἀπὸ κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς προστριβὰς.

3. Αἱ προοπτικαὶ

Ἐν ὄψει ὅλων αὐτῶν τῶν βασικῶν μεταβολῶν εἰς τὰ παραγωγικὰ πλαίσια καὶ τὸν οἰκονομικὸν ὀρίζοντα τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας, τὸ τρίτον εἰς τὴν σειρὰν ἐρώτημα εἶναι: Εἰς ποίας βιομηχανικὰς κατευθύνσεις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναζητήσωμεν βιομηχανίας μὲ ἀνταγωνιστικὰς δυνατότητας;

Φυσικὰ, εἶναι δύσκολον νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς λεπτομερείας περὶ τῶν καθ' ἕκαστα βιομηχανιῶν, αἵτινες, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, παρουσιάζουν δυνατότητας ἀναπτύξεως μὲ ἰκανότητας ἀνταγωνισμοῦ τῶν ὁμοειδῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐξ ἄλλου, ἀκριβῆς γνώσις ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ προϋποθέτει προηγουμένας λεπτομερεῖς συγκριτικὰς καὶ τεχνικὰς μελέτας ἐκάστου συγκριμένου βιομηχανικοῦ κλάδου. Τοιοῦτου εἶδους μελέται δυστυχῶς δὲν εἶναι ἀκόμη διαθέσιμοι καὶ οὔτε κὰν ἔχουν ἀνοληθῆ ἔξ ὧσων γνωρίζομεν.

Παρὰ ταῦτα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διαγραφοῦν, ἐπὶ τῇ βάσει a priori κριτηρίων τῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως, οἱ τομεῖς τουλάχιστον εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλὰς εἶναι δυνατὸν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνάπτυξιν βιωσίμων βιομηχανιῶν, δεδομένων πάντοτε τῶν φυσικῶν καὶ ἀνθρωπίνων πόρων, οὓς διαθέτει.

Ἀναλύοντες τὸ πρόβλημα ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς ταύτης, θὰ πρέπει νὰ γίνῃ σαφῆς διαχωρισμὸς μεταξὺ νέων βιομηχανικῶν κλάδων καὶ τῶν ὑφισταμένων τοιούτων.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις μας δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ βασισθῇ εἰς ἐκείνας τὰς δραστηριότητας εἰς ἃς διαθέτομεν *συγκεκριμένα πλεονεκτήματα*. Τοιαῦται δυνατότητες δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ ἀναζητηθοῦν εἴτε εἰς ἀφθόνως καὶ ὑπὸ καταλλήλους ὄρους κόστους διατιθεμένας ἔγχωρῶς πρώτας ὕλας, ἢ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τεχνικῶν ἱκανοτήτων τοῦ ἀνθρωπίνου μας δυναμικοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο φυσικὰ διὰ βιομηχανικὰς δραστηριότητας, ἃς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν θὰ εὐρίσκουν οἰκονομικῶς ἔπωφελεῖς νὰ ἀναπτύξουν. Ἐν ἄλλοις λόγοις, δραστηριότητες αἰτινες θὰ πληρώσουν τὰ διάκενα ἅτινα θὰ δημιουργηθοῦν εἰς τὰς βιομηχανίας τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ε.Ο.Κ. συνεπιεῖα μεγαλυτέρας εἰδικεύσεως, πού ἀναποφεύκτως θὰ προκαλέσῃ ἡ μεγέθυνσις τῆς ἀγορᾶς. Ποῖα εἶναι τώρα αἱ συγκεκριμένοι νέαι βιομηχανίαι πού θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀναπτυχθοῦν ἔπωφελῶς, δὲν εἶναι δύσκολον φυσικὰ νὰ ἐξευρεθῇ. Εἶναι ζήτημα συγκεκριμένων οἰκονομικοτεχνικῶν ἐρευνῶν.

Τὸ σοβαρώτερον ὅμως πρόβλημα ἔγκειται εἰς τὴν ἐπιλογὴν ἐκ τῆς ὑφισταμένης βιομηχανίας, τῶν κλάδων ἐκείνων, οἵτινες παρέχουν δυνατότητας νὰ ἀναπτυχθοῦν ἐπιτυχῶς ἐντὸς τῶν πλαισίων μιᾶς ἐλευθέρου οἰκονομίας (ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ περιορισθοῦν εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἔγχωριου ἀγορᾶς). Τὸ τί χρειάζεται φυσικὰ γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο εἶναι, εὐνοήτως, ὁ τοσάκις ἐπαναλαμβανόμενος *ἀντικειμενικὸς σκοπός*, ὅτι δηλ. ἡ Ἑλληνικὴ Βιομηχανία θὰ πρέπει νὰ *βελτιώσῃ τὴν παραγωγικὴν* τῆς ἀποδοτικότητας καὶ ἐπάρκειαν' ἢ τούθ' ἄρα τὸ αὐτό, νὰ *ὑποβιβάσῃ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς τῆς εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ συναγωνισμοῦ*.

Φυσικὰ, ἡ διατύπωσις *ἐπιτεχνικῶν σκοπῶν* εἶναι τὸ εὐκολώτερον εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν. Τὸ δύσκολον πρόβλημα ὅμως εἶναι ἡ ἐξεύρεσις τῶν *καταλλήλων μέσων*, τὰ ὁποῖα θὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ. Τὰ τοιαῦτα μέσα δὲν φαίνεται νὰ ἔχουν καθορισθῇ μέχρι τῆς στιγμῆς. Θὰ πρέπει νὰ τονισθῇ, μετὰ λύπης, ὅτι ἡ παρατηρουμένη συνεχὴς διατύπωσις ἐπιδικτέων σκοπῶν, δὲν χρησιμεύει καὶ πολὺ εἰς χώρας τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀπλὴ ἔνταξις μας εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν πρόκειται νὰ ὀδηγήσῃ αὐτομάτως καὶ ἀνωδύνως εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Θὰ παράσχη φυσικὰ, ὡς ἐλέχθη, εὐκαιρίας ἐπεκτάσεως τῆς παρούσης κλίμακος λειτουργίας πολλῶν βιομηχανικῶν ἐκμεταλλεύσεων, πλὴν ὅμως τοῦτο δὲν θὰ ἐπιφέρῃ εὐκόλα καὶ τὴν εὐτυχὴ λύσιν τοῦ πρὸ πολλοῦ ἐκκρεμοῦντος διαρθρωτικοῦ προβλήματος τῆς βιομηχανίας.

Ἀνεξαρτήτως τούτου καὶ ὑποτιθεμένου φυσικὰ ὅτι ἡ βιομηχανικὴ μας ἡγεσία θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντιπαραστήσῃ ἐπιτυχῶς μετὰ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιδίωξις μεγαλυτέρας ἀποδοτικότητας καὶ ἐπάρκειας παρουσιάζει, τὸ ἐρώτημα εἶναι ποίου εἶδους βιομηχανίαι ἐνέχουν δυνατότητας ἀναπτύξεως ἀνταγωνιστικῶν ἱκανοτήτων καὶ συνεπῶς θὰ πρέπει νὰ προωθηθοῦν.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὸ ἄμεσον μέλλον (φέρ' εἰπεῖν τὰ ἐπόμενα 10-12 ἔτη), ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις τῆς βιομηχανίας θὰ ἐξακολουθήσῃ βασικὰ νὰ διέπεται ὑπὸ τὰς αὐτὰς ὡς μέχρι σήμερον οἰκονομικὰς δυνάμεις. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ βιομηχανικὴ μας παραγωγή θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐπεκτείνεται

meration Economies) έχουν ιδιάζουσαν σημασίαν (έκτυπώσεις, διύλισις προϊόντων πετρελαίου, έξαρτήματα κτλ.).

5. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ *ειδικώτερον πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν*, τοιαῦται βιομηχανία φυσικά θὰ προέλθουν, σὺν τῇ ἐξελίξει, ἐκ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες ἐμπίπτουν εἰς τὰς προαναφερθείσας τέσσαρας κατηγορίας βιομηχανικῶν δραστηριοτήτων, ἐκτὸς φυσικά τῶν βιομηχανιῶν ἐκείνων, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ἔχουν τάσιν «περιφερειακοποιήσεως» ! Θὰ πρέπει ὅμως νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἀνάπτυξις σημαντικῶν βιομηχανικῶν ἐξαγωγῶν εἶναι ὑπόθεσις μακρᾶς προοπτικῆς, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπίτευξις συναγωνιστικότητος εἶναι μὲν *ἀπαραίτητος προϋπόθεσις* διὰ τὴν ἐξαγωγήν, ἀλλὰ *οὐχὶ καὶ ἡ μοναδική τοιαύτη*. Αἱ καλῦνται δυνατότητες φυσικά ἐπ' αὐτοῦ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν βιομηχανίαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τὴν βιομηχανίαν τοῦ ὀρυκτοῦ μας πλοῦτου, ἤτοι βιομηχανίας εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἑλλάς διαθέτει *φυσικά συγκριτικά πλεονεκτήματα*.

4. Ἀκολουθητέα πολιτικὴ

Ὅσον ἀφορᾷ, τέλος, τὴν ἀκολουθητέαν βιομηχανικὴν πολιτικὴν, ἡ προηγηθεῖσα συζήτησις καθιστᾷ φανερόν ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐν προκειμένῳ θὰ πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ σημαντικῶς καὶ ἡ Rationale τῶν διαφόρων μέτρων νὰ ἀλλάξη.

Μία ἐπισκόπησις τῶν ἰσχυόντων μέτρων καὶ προγραμμάτων ἐκβιομηχανίσεως ἐν προκειμένῳ καταδεικνύει ὅτι ἡ Rationale τῆς κατὰ τὸ παρελθόν πολιτικῆς ὑπῆρξε βασικά :

1. Ἡ πρόληψις ὑπερβολικῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐργοστασιακῆς δυναμικότητος, ἥτις θὰ ἀπέβαιεν εἰς βᾶρος τῶν ὑπαρχουσῶν ἐπιχειρήσεων.
2. Ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἐργατῶν, ἡ καθιέρωσις ἐλαχίστου ἡμερομισθίου καὶ ἡ δημιουργία κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.
3. Ἡ ἐπιβολὴ ἐξαγωγικῶν Standards.
4. Ἡ ἐξυπηρέτησις δημοσιονομικῶν σκοπῶν.
5. Ἡ παροχὴ εὐθητῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἐπενδύσεως, καὶ
6. Ἡ ἀποκέντρωσις τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐὰν ὅμως ὁ τελικὸς ἀντικειμενικὸς σκόπος τῆς δημιουργίας συναγωνιστικῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας εἰς τὰ πλαίσια τῆς E.O.K. πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ, ἡ Rationale καὶ τὸ βᾶρος τῆς βιομηχανικῆς μας πολιτικῆς θὰ πρέπει νὰ μετατοπισθοῦν ἐπὶ τῶν ἐξῆς κατευθύνσεων :

1. Τὴν συγκέντρωσιν τῆς παραγωγῆς εἰς ὀλιγωτέρας καὶ πλέον ἐπαρκεῖς παραγωγικὰς μονάδας καὶ τὸν ἔμμεσον ἐξαναγκασμὸν τῶν Ἑλλήνων καταναλωτῶν νὰ μεταβάλουν προτιμήσεις εὐνοϊκὰς διὰ τὰ ἐγχώρια βιομηχανικά προϊόντα.
2. Τὴν παρότρυνσιν τῆς εἰσαγωγῆς νέων τεχνικῶν μεθόδων παραγωγῆς

καὶ ὀργανώσεως, μὲ ἔμφασιν κατὰ πρωταρχικὸν λόγον εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς διοικήσεως τῶν ἐπιχειρηματικῶν μονάδων. Δηλαδὴ ἀντιθέτως ἀπὸ οὗ, τι μέχρι τοῦδε ἐγένετο. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἴσως σαφὴς διάκρισις μεταξὺ μικρῶν ἐπιχειρήσεων καὶ μεγάλων τοιούτων. Καὶ ἐνῶ εἰς τὰς πρώτας τὸ πρόβλημα ἀφορᾷ τόσον τεχνικὰ ὅσον καὶ διαχειριστικὰς βελτιώσεις, εἰς τὴν περίπτωσηιν τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων, τὸ πρόβλημα ἐντοπίζεται περισσότερο εἰς τὸν τομέα τῆς διοικήσεως τῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως.

3. Τὴν βαθμιαίαν ἀπαλλαγὴν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀγορᾶς διὰ τὴν βιομηχανίαν ἀπὸ τοὺς πολλαπλοὺς ἐλέγχους καὶ διοικητικὰς παρεμβάσεις, αἱ δικαιολογητικαὶ περιστάσεις τῶν ὁποίων ἀρχίζουν νὰ ἐκλείπουν καὶ συνεπῶς παύουν νὰ ἐξυπηρετοῦν οἰκονομικὸν τινα σκοπὸν. Ἡ εὐθύνη θὰ πρέπει νὰ μετατεθῆ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἐπὶ τῶν ὑπευθύνων ἐπιχειρηματιῶν καὶ νὰ ἀποφεύγεται ἢ μέχρι τοῦδε ἀκολουθηθεῖσα πολλάκις τακτικὴ διασώσεως ἀνεπαρκῶν ἐπιχειρηματιῶν. Εἶναι σφάλμα νὰ ἐπιχορηγοῦνται ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ἀνεπαρκεῖς ἐπιχειρήσεις. Ἐὰν ὑφίσταται ἀνάγκη ἐπιχορηγήσεως μιᾶς βιομηχανίας, ὡς μέσου ὑπερνικήσεως συγκεκριμένων παροδικῆς φύσεως δυσκολιῶν, ἢ ἐπιχορήγησις θὰ πρέπει νὰ κατευθύνεται πρὸς τὰς παραγωγικὰς εἰσροὰς, τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῖ ἢ συγκεκριμένη βιομηχανία πρὸς ὑποβιβασμὸν τοῦ κόστους.

4. Τὴν ὑποβοήθησιν τῆς μεγάλης μάξης τῶν μικρῶν μονάδων, ὅπως βελτιώσουν τὴν παραγωγικότητά των μέσῳ (α) καταλλήλου πιστωτικῆς χρηματοδοτήσεως, (β) βελτιώσεως τῶν τεχνικῶν των Standards καὶ (γ) βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν ἐμπορίας τοῦ προϊόντος των.

5. Ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ καὶ τὰ σχετικὰ προγράμματα ἐνεργείας θὰ πρέπει νὰ παύσουν τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξωθοῦν ἢ καὶ νὰ ἐξαναγκάζουν τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν ἐφαρμογὴν μεθόδων παραγωγῆς βασιζομένων κυρίως εἰς τὴν χρῆσιν ἐργατικῆς δυνάμεως, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν.

6. Ἡ πολιτικὴ βιομηχανικῆς ἀποκεντρώσεως δὲν θὰ πρέπει νὰ παρεμβάλη προβλήματα εἰς τὴν παραγωγικὴν ἐπάρκειαν τῆς βιομηχανίας.

7. Περαιτέρω ἢ Πολιτικὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπιδιώξῃ :

α. Τὴν βελτίωσιν τοῦ κόστους τῶν βοηθητικῶν διὰ τὴν βιομηχανίαν δραστηριοτήτων (μεταφοραί, ἐνέργεια, ὑπηρεσίαι κλπ.). Πρόσφατα στοιχεῖα ἀποδεικνύουν ὅτι μέγα μέρος τοῦ ὑψηλοῦ κόστους τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας ὀφείλεται εἰς τὰς λεγομένας *ἐξωτερικὰς ἐπιβαρύνσεις*, ἥτοι τὸ ὑψηλὸν κόστος τῶν χρησιμοποιουμένων εἰσροῶν.

β. Τὴν αὐξήσιν τῶν ἀποδόσεων εἰς τὴν βιομηχανικὴν ἐπένδυσιν, ἰδίως διὰ τοὺς μὴ διαχειριστὰς μετόχους καὶ τὴν ἐπαύξησιν τοῦ βαθμοῦ ἐξασφαλίσεως τῆς ἐπενδύσεως.

γ. Τὴν ὑποβοήθησιν τῆς βιομηχανίας πρὸς ἀνάληψιν καὶ διεξαγωγὴν οἰκονομικο-βιομηχανικῶν ἐρευνῶν ἀφορωσῶν συνθήκας ἀγορῶν, πρώτων βιομηχανικῶν ὑλῶν, δυνατότητα ἀναπτύξεως νέων ὑλῶν κλπ.

δ. Τὴν προσαρμογὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος πρὸς παραγωγήν ἱκανῶν στελεχῶν διοικήσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ

ε. Τὴν βελτίωσιν τῆς λειτουργίας τοῦ χρηματοδοτικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Χώρας τοῦ ἐξυπηρετοῦντος τὰς βιομηχανικὰς καὶ βιοτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις.

Μόνον μέσῳ τῆς ἐπιτεύξεως τοιούτων ἐνδιαμέσων σκοπῶν, θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἀναπτύξεως μιᾶς ὑγιοῦς καὶ συναγωνιστικῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας. Ἐνευ βασικῆς ἀλλαγῆς εἰς τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως τῶν σχετικῶν προβλημάτων, εἰς τὴν ἱεράρχησιν τῶν χρησιμοποιουμένων μέσων καὶ εἰς τὴν Rationale τῶν διαφόρων ἐνεργειῶν, ἡ ἐξακολούθησις διατυπώσεως ἐπιτευκτέων σκοπῶν δὲν ἀποτελεῖ παρὰ ρομαντικὴν ἔκφρασιν διακαῶν πόθων, οἵτινες φυσικὰ δὲν πρόκειται νὰ μᾶς ὀδηγήσουν εἰς τὸ ἐπιδιωκόμενον τέρμα, τουλάχιστον ἐντὸς τῶν ταχθεισῶν προθεσμιῶν.